

2001 in the case of Kaysin and others against Ukraine. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=265597&Site=COE>.

15. Leszczenko Ł., Międzynarodowe standardy ochrony praw człowieka w Ukrainie/Kraje Europy Środkowej i Wschodniej na drodze przemian/ Albin, J.M. Kurczak – Wrocław: 2004, – 195 s.

16. Honouring of obligations and commitments by Ukraine (Extract from the Official Gazette of the Council of Europe – January 1999). - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/t/a99/ERES1179.htm>.

Головка Світлана Григорівна
к. і. н., доцент кафедри теорії та історії держави і права ЮІ НАУ

Дмитришина Валентина
*студентка 1 курсу
 Юридичний інститут
 Національний авіаційний університет*

ПРАВО ЛЮДИНИ НА ЖИТТЯ

В Україні існує безліч проблем, але до основних із них можна віднести переривання вагітності, що стосується безпосереднього права людини на життя. Якщо взяти статистичні дані, то за останні роки переривання небажаної вагітності знаходиться в центрі уваги основних соціальних проблем в усіх країнах світу. Противником здійснення абортів завжди виступала церква та певний сектор громадських організацій, що захищали право на життя у ненародженій дитині. Інша категорія захисників «права жінки на особистий вибір», постійно відстоюють прерогативу жінок у вирішенні долі ненароджених дітей.

В наші дні присутня полеміка, щодо морального та правового статусу абортів, який регулює законодавство кожної країни світу по-різному, від легального здійснення до категоричної заборони. Україна входить до переліку держав, де переривання вагітності є легальним [1, стор. 114, стаття 2065].

Основною підставою до заборони абортів, як основного фактору регулювання народжуваності є морально-етичний бік та ймовірно ускладнення у жінок зі станом здоров'я після його здійснення, адже від 5% до 20% безплідності у жінок зафіксовано внаслідок здійснення штучного переривання вагітності. В Україні показники штучного переривання штучного переривання вагітності останнє двадцятиріччя зазнали значних позитивних змін. У радянські часи їхнє число сягало майже мільйона, 1995-му - 740 тисяч абортів, у двохтисячному 430 тисяч. За останнє десятиріччя спостерігається позитивна динаміка

скорочення впадків переривання вагітності. Наступна інтерактивна дія має відображає динаміку чисельності народжених та здійснених абортів за останні 8 років. Поширення абортів в нашій країні має суттєві географічні відмінності. На заході їх найменше, в центральних областях, Донбасі та столичному регіоні – найбільше.

Однією з центральних соціальних проблем є регулювання народжуваності при здійсненні абортів, вирішення яких позитивно вплинуло б на виховання молоді, планування сімей та поліпшення демографічної ситуації в країні. Зміцнення проявів здійснення абортів має стати пріоритетним напрямком діяльності профільних управлінь та закладів охорони здоров'я, громадських та релігійних організацій. Не зважаючи на суттєві позитивні зміни в динаміці здійснення абортів, у переважній більшості областей України їхня частка є однією з найвищих у Європі.

Нещодавно, в Україні Верховною Радою розглядався законопроект «Про заборону абортів», який не був прийнятий. Нажаль ця проблема в суспільстві є досить актуальною, адже кожна ненароджена дитина має право на життя.

Так як сучасне суспільство не сприймає позитивно вчинення абортів, як і церква виступає проти: згідно з християнським ученням свідомо вчинений аборт є вбивством людини, порушенням однієї з десяти заповідей – «Не вбивай!»

І є важким гріхом. Християнська Церква не трактує даного аргументу, як виключно якийсь свій внутрішній закон, а підкреслює його загальне значення для всіх людей, не залежно від їх релігійного переконання, так як справа йде про життя. Представники церкви та більшість представників громадськості стверджують, що життя людської особи починається від запліднення. В цьому і полягає актуальність обраної теми.

Право на життя є основоположним правом людини та правом, що забезпечує основні демократичні цінності. Воно гарантується Загальною декларацією прав людини (стаття 3): «Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність». Стаття 6 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права визнає право кожного на життя, додаючи, що це право «має бути захищене законом», а також, що «ніхто не може бути позбавлений життя свавільно». Право на життя осіб віком до 18 років та обов'язок держави гарантувати це право визнається статтею 6 [2, с.303 - 313] Конвенції ООН про права дитини.

Ці положення, що мають універсальний характер, мають також інтерпретуватися в контексті інших договорів, резолюцій, декларацій, прийнятих компетентними органами ООН, а також документів регіональних організацій. До таких належить, в першу чергу, Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод, у статті 2 якої йдеться про право людини на життя та про захист цього права.

Конституція України також зазначає, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» (стаття 3) та «Кожна особа має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя» (стаття 27) [3, № 9, - С.107-109]

Наприклад, практика Європейського суду з прав людини у тлумаченні права на життя становить особливий інтерес, так як даний Суд розглядає велику кількість справ у порівнянні з іншими уповноваженими органами, а його рішення є обов'язковими при тлумаченні Конвенції. У тлумаченні обов'язків держави згідно зі статтею 2 Конвенції, Суд їх загалом визначає як негативні та позитивні. Частинною позитивних обов'язків держави є також процесуальні обов'язки, що стосуються ретроспективного розслідування будь-якого насильницького позбавлення життя.

У 1959 році ООН приймає Декларацію прав дитини, основною тезою якої є: «Людство зобов'язане давати дитині все краще, що воно має. У 1978 р. уряд Польщі представив Комісії ООН по правах людини первісний проєкт, підготовлений на основі цієї Декларації. Тоді виражалася надія, що його можна буде прийняти в 1979 р., що був оголошений Міжнародним роком дитини. Комісія, однак, прийшла до висновку, що текст вимагає заглибленого розгляду, і створила спеціальну робочу групу, що провела консенсусу у відношенні остаточного варіанта незадовго перед сесією Генеральної Асамблеї 4 ООН 1989 р., що прийняла Конвенцію 20 листопада, у тридцять річницю Декларації 1959 р., що часто називають світовою Конституцією прав дитини.

Вступ у силу Конвенції про права дитини 2 вересня 1990 р. стало кульмінацією майже 70-літньої боротьби за те, щоб міжнародне співтовариство визначило особливі потреби й уразливість дітей.

Діти мають право на забезпечення в самих широких межах, починаючи з імені і громадянства і кінчаючи медико-санітарною допомогою й утворенням. Вони мають право на захист від визначених дій, наприклад катувань, експлуатації, довільного позбавлення волі і необґрунтованого позбавлення сімейної турботи. Діти також мають право на участь у рішеннях, що стосуються їхнього життя, і на участь у житті громади.

В Конвенції про права дитини містяться три основних нововведення:

По-перше, вона вводить поняття «прав участі» для дітей і визнає значення інформування самих дітей про їхні права.

По-друге, Конвенція піднімає такі питання, що раніше ніколи не розглядалися в міжнародних документах: право дітей, що постраждали від жорстокості й експлуатації, на реабілітацію й обов'язок урядів робити кроки для ліквідації традиційної практики, що шкодить здоров'ю дітей.

По-третє, вона включає принципи і норми, що раніше фігурували лише

в юридично не зобов'язуючих текстах, і зокрема питання, що стосуються усиновлення/удочеріння і відправлення правосуддя по відношенню до неповнолітніх.

Тобто правами дитини, згідно цих міжнародно-правових документів є велика кількість прав, які мають бути захищені як державою, так і міжнародним співтовариством.

22 грудня 2010 у Верховній Раді України відбулися парламентські слухання на тему: «Законодавче забезпечення та реальний стан дотримання прав дитини в Україні». Учасники слухань відзначили такі позитивні речі:

– В Україні створено основні засади законодавчого забезпечення у сфері захисту прав дітей. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування в цілому відповідають загальносвітовим гуманітарним підходам та положенням Конвенції ООН про права дитини, ратифікованої Україною в 1991 році.

– З метою забезпечення права дітей на сімейне виховання системною стала практика національного усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштування їх під опіку, піклування, в прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу.

– Вдалося закріпити позитивну тенденцію до зменшення числа бездоглядних і безпритульних дітей. Удосконалено діяльність із соціального супроводу сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, розширено мережу закладів соціального захисту та соціального обслуговування. Є позитивні напрацювання щодо підтримки багатодітних сімей. Негативним є: висока дитяча смертність, рівень забезпечення охорони дитячого здоров'я, недоступне оздоровлення та відпочинку для всіх дітей, неефективна система захисту дітей від насильства, у тому числі в системі кримінального провадження [4, ст.268, № 28.]

Виходячи із вище наведеного, можна зробити висновки, щодо тенденції вирішення цих проблем у суспільстві. Держава, як соціально-правовий захисник громадян має запровадити нові форми соціальної підтримки сімей з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах; розширити в невеликих містах і сільській місцевості мережі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; посилити міжвідомчу співпрацю служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, соціальних інспекторів, працівників освіти, охорони здоров'я, органів внутрішніх справ з метою раннього виявлення сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах; запровадити нові форми співпраці місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, бізнес-структур і неурядових організацій. А в цілому питання стосовно переривання вагітності є досить актуальним і не тільки в Україні, але й у всьому світі, так як це є найбільшим злочинним суспільства, який вчиняють ті, хто мав би захистити і надати право на життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Наказ « Про затвердження Порядку надання комплексної медичної допомоги вагітній жінці під час небажаної вагітності, форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення» від 24.05.2013 № 423. Офіц. Вид.- Офіційний вісник України від 06.08.2013 2013 р., № 57, стор. 114, стаття 2065
2. Хилюк С. В. «Розвиток вчення про злочини проти життя та здоров'я особи в доктрині кримінального права незалежної України». // Вісник Львівського університету. Серія юридична. — 2005. — Вип.41. — с.303 — 313**
3. Федюк Л. Право на життя у цивільному законодавстві // Право України. — 2004. — № 9. — С. 107–109*
4. Постанова Верховної Ради України № 28, ст.268. «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: „Законодавче забезпечення та реальний стан дотримання прав дитини в Україні.“ Офіц. вид. - Відомості Верховної Ради України від 15.07.2011 2011 р., № 28, стор. 1375, стаття 268

Гомоляко Андрій Олексійович

Кандидат історичних наук, вчитель історії

ВПЛИВ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ В.Ю. ДАНИЛЕВИЧА ПО ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.

1. Завдання підготовки наукових кадрів та викладачів вищих шкіл у радянській Україні покладалось на науково-дослідні кафедри, що створювалися під протекторатом Відділу Профосвіти Наркомату освіти УСРР (з 1925 р. - Наукового комітету (Укрнауки) Наркомату освіти і Президії ВУАН). Це завдання виконувалися завдяки організації навчання через аспірантуру [1].
2. Перша науково-дослідна кафедра історії України створена у Харкові 1921 р. у Катеринославі 1922р. - науково-дослідна кафедра українознавства (керівник - Д. Яворницький), у Києві - науково-дослідна кафедра історії України розпочала роботу (засновник - М. С. Грушевський) [2]. На підставі постанови Наукового Комітету НКО від 30 березня 1924 р. науково-дослідна кафедра історії України розпочала свою роботу [3].
3. При ній створені такі секції: I. Секція соціологічного обґрунтування історії й методології на чолі з О. Ю. Гермайзе; II. Секція соціально-економічної й політичної історії - керівник проф. О. С. Грушевський; III. Історико-культурна секція - керівник М. Грушевський (з двома підсекціями: а) матеріальної культури під проводом дійсного члена кафедри проф. В. Ю. Данилевича і б) духовної культури під проводом М. С. Грушевського).